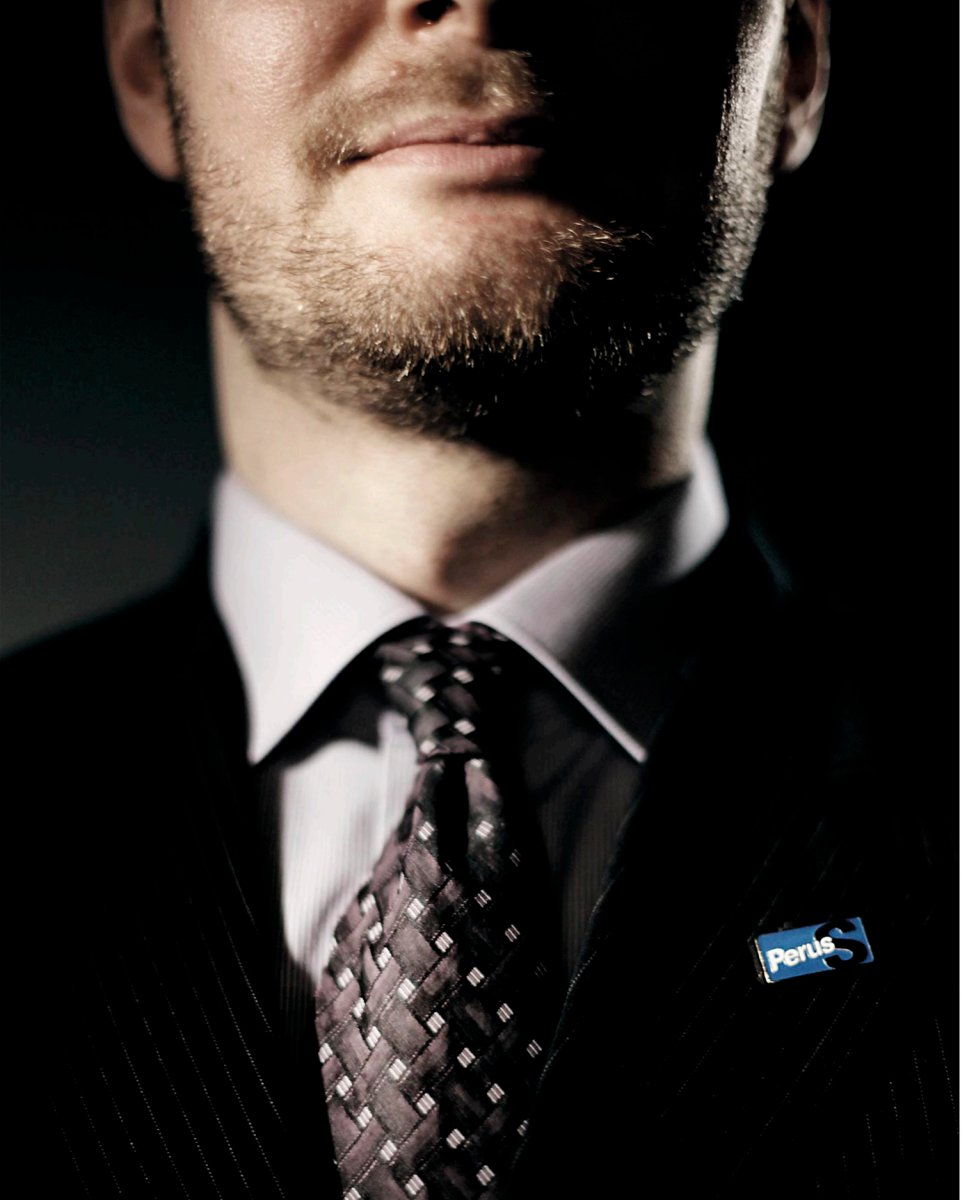

UNTO HÄMÄLÄINEN kuvat OUTI PYHÄRANTA

PERUSPERSU

Tyypillinen perussuomalainen löytyy Euroopan parlamentista.

Vihdoinkin me tapaamme, nuori mies sanoo, hymyilee ystävällisesti ja ojentaa kätensä. Onpa epäsuomalainen alku ventovieraitten ihmisten tapaamiselle.

Kättelyn jälkeen hän vetää tumman poplarin yltään. Alta paljastuu musta liituraitapuku. Kengät ovat kapeaa mustaa mallia, paidassa on raitoja ja solmio silkkiä. Se olisi täydellinen keski-eurooppalaisen herrasmiehen, kuten pankkiirin tai professorin, edustava asu, jos takin rinnuksessa ei olisi sinivalkoista rintamerkkiä.

Siinä lukee kömpelöillä kirjaimilla *PerusS*.

Merkki kertoo, että mies on perussuomalainen, siis kansankielellä persu.

Perussuomalaisen kohtaaminen ei ole mitenkään epätavallista. Perussuomalaiset on mittausten mukaan joko Suomen suurin tai toiseksi suurin puolue, ja sitä kannattaa yli viidennes suomalaisista.

Heitä voi kohdata melkein missä vain, sillä äskettäin julkistetun tutkimuksen mukaan puolueella on tasaisesti kannattajia kaikissa yhteiskuntaluokissa. Tosin työläiskannattajia on selvästi enemmän kuin muilla porvarillisilla puolueilla tai jopa demareilla.

Perussuomalainen tienaa suunnilleen sen minkä keskivertosuomalainen.

Iältään hän on suomalaisten keski-ikää nuorempi. Alle 35-vuotiaiden joukossa perussuomalaisten kannatus on vihreiden jälkeen toiseksi suurin, 31 prosenttia.

Yhdessä suhteessa perussuomalaisten kannattajakunta on kuitenkin vinoutunut: noin kaksi kolmasosaa puolueen kannattajista on miehiä.

Nuori mies kahvilassa on siis kaikin puolin edustava otos perussuomalaisista.

On hänellä muukin syy kantaa perussuomalaisten pinssiä: 34-vuotias filosofian maisteri **Sampo Terho** on Euroopan parlamentin jäsen.

Hän peri **Timo Soinin** paikan, kun Soini viime kevään vaalien jälkeen palasi eduskuntaan. Hän edustaa puolueessa sitä siipeä, jota muissa puolueissa jopa kadehditaan: fiksuja ja koulutettuja.

Terho työskentelee Brysselissä ja Strasbourgissa, mutta me tapaamme Helsingissä, uuden Musiikkitalon avarassa aulassa, tässä postmodernin tekotaiteen tyyssijassa. Otamme kupilliset teetä ja kahvia ja vetäydymme sivupöytään.

Nopeasti selviää, ettei puoli vuotta Bryssselissä ole mennyt hukkaan. Terho taitaa eurooppalaisen rennon jutustelun, small talkin, joka meille suomalaisille on vaikea laji.

Vai olisiko kevyen rupattelun taito sittenkin synnynnäistä? Suomenruotsalaista sukua?

”Sukunimemme oli alun perin Lönnroos. Se muutettiin Terhoksi vuonna 1906 heti nimien suomalaistamisen ensimmäisessä aallossa.”

Sampo Terholle ruotsin kielen opiskelu on kuitenkin ollut jo koulupojasta hyvin vastenmielistä. Hän on syntyjään helsinkiläinen, mutta omimpana kotiseutunaan hän pitää Kirkkonummea, jossa asui lapsuutensa ja nuoruutensa.

Se oli ja on edelleen täysin kaksikielinen paikkakunta: Kirkkonummi – Kyrkslätt.

Terhon ei ole silti tarvinnut puhua ruotsia, ei edes silloin, kun hän oli kesätöissä suuressa kirkkonummelaisessa K-kaupassa.

Ruotsinkieliset kävivät omissa kaupoissaan, ja jos ruotsinkielinen asioi suomenkielisten liikkeissä, hän käytti aina suomea.

”Oma kokemukseni vaikutti varmasti siihen, että ryhdyin vastustamaan pakkoruotsia. En kertaakaan nuoruudessani puhunut koulun ulkopuolella ruotsia, vaikka kunta oli kaksikielinen.”

Terhon käydessä koulua ylioppilaskokeessa oli vielä pakko kirjoittaa ruotsi. Hän tähtäsi kirjoituksissa alimpaan hyväksyttyyn arvosanaan, joka on approbatur, mutta sai harmikseen toiseksi alimman eli lubenterin.

Nyt Sampo Terho on aktiivinen pakkoruotsin vastustaja, sillä hän toimii Suomalaisuuden liiton puheenjohtajana.

Hänet valittiin tehtävään pari vuotta sitten, ja hän tuntuu olevan siitä hyvin ylpeä.

Tuo luottamustehtävä sopii täydellisesti hänen aatteelliseen vakaumukseensa.

”Elämäni merkittävin hahmo on ollut vaarini **Olavi Terho**”, hän sanoo.

Olavi Terho oli perin isänmaallinen mies, suojeluskuntalainen ja sotaveteraani, joka teki elämäntyönsä arkkitehtina ja toimi muun muassa Helsingin asemakaavapäällikkönä. Vaari siirsi pojanpojan päähän Terhon suvun aateperinnön, jonka kulmakiviä ovat maanpuolustushenki, suomalaisuus, isänmaallisuus ja vankka oikeistolaisuus.

Pojanpoika halusi vaalia isoisän perintöä ja päätti pyrkiä sotilasuralle.

Hän kertoo tehneensä Porin prikaatin varusmiespalveluksessa parhaansa, että pääsisi Reserviupseerikouluun ja sen jälkeen Kadettikouluun, aktiiviupseerin opintoihin. ➔

Perussuomalaisista on tullut suomalainen peruspuolue.

Millaisia perussuomalaisten kannattajat ovat?

AMMATTIJAKAUMA. Työläiskannattajien osuus on perussuomalaisissa yhtä suuri kuin vasemmistoliitossa ja selvästi suurempi kuin demareissa.

TULOTASO. Puolueen äänestäjien tulotaso on hyvin lähellä kaikkien vastaajien tulotasoa. Kuvio kertoo, kuinka paljon kussakin tuloluokassa kannatetaan perussuomalaisia.

Lähde: Juho Rahkonen: Perussuomalaisten ruumiinavaus. Yhteiskuntapolitiikka-lehti 4/2011 ja Taloustutkimuksen neljälle tuhannelle suomalaiselle tekemä Suomi tänään -kirjekysely.

"Minulle oli kova pettymys ja koettelemus, ettei minusta tullut upseeria", hän tunnustaa. Näkee, että se harmittaa vieläkin, vuosien päästä.

Mutta maanpuolustusaate ei ole horjunut.

"Intti on ollut elämäni suuria asioita", hän sanoo ja vakuuttaa oppineensa siellä paljon, kuten nöyryyttä, palvelualttiutta ja mielenmalttia.

"Opin, että energiaa kannattaa mieluummin käyttää töiden tekemiseen kuin niiden välttelyyn."

Armeijan jälkeen Sampo Terho muutti Tampereelle ja ryhtyi opiskelemaan Suomen historiaa. Lopputyönsä hän teki eri puolueiden suhtautumisesta yya-sopimuksen solmimiseen vuonna 1948.

Opintoihin kului kuusi vuotta, joista yksi oli vähän ylimääräinen. Terho joutui paikkaamaan ruotsin opintojaan ennen kuin sai maisterin paperit vuonna 2003.

Sitten tuli eteen se elämän toinen kova paikka: "Valmistuin työttömäksi."

Mitä 25-vuotiaan akateemisen työttömän nuorukaisen arki oli?

Hän luki työpaikkailmoituksia, laati ja postitti hakemuksia, kävi työvoimatoimistossa, haki työttömyyskorvausta ja kituutti vähillä rahoilla.

"Tuntui, ettei tällä yhteiskunnalla ollut minulle mitään käyttöä. Kai odotettiin, että minäkin ryhdyn juomaan kolmen euron oluita."

Sitten hän sai jalan puolustusministeriön oven väliin ja ryhtyi tekemään pätkätöitä toimistotyöntekijänä. Niistä hommista olisi selvinnyt ilman maisterin papereitakin.

Eräänä päivänä puhelin soi, ja Terholta kysyttiin, lähtisikö hän puolen vuoden rauhanturvapestille Bosniaan. Silloinen alikersantti, nykyinen ylikersantti Terho oli heti valmiina palvelukseen.

"Rauhanturvaajan tehtävä oli ristiriitainen kokemus. Olin toivonut pääseväni koviin paikkoihin, mutta niitä ei tullut eteen."

Bosniassa oli jo rauhallista, ja Terho sai hoidella pääasiassa toimistotehtäviä. Puoli vuotta ei kuitenkaan mennyt hukkaan. Neljäntoista EU-maan yhteisessä operaatiossa hän oppi kansainvälisen yhteistyön perustaitoja.

Yksi niistä oli se, että jos sanomasi on mahdollista ymmärtää väärin, vieraskielisessä ympäristössä varmasti käy niin. Siksi rauhanturvaajan pitipuhua yksinkertaisesti, selvästi ja täsmällisesti.

"Oli puhuttava kuin lapselle. Nyt olen huomannut, että se on viisasta myös Euroopan parlamentissa, nykyisessä työpaikassani."

Politiikasta Sampo Terho kiinnostui jo hyvin nuorena. Hän oli opettajaperheen esikoinen ja taisi olla pikkuvanha pulpettipoliitikko jo kouluvuosina. Ensimmäisen kerran hän sai äänestää 18-vuotiaana lukiolaisena europarlamenttivaaleissa syksyllä 1996.

"Äänestin kokoomuksen **Kirsi Pihaa**."

Terhon suvun arvoihin Kansallinen Kokoomus tietysti sopi täydellisesti, ja yliopisto-opiskelun alkuvaiheissa Sampokin sai eteensä kokoomuksen ohjelman ja jäsenlomakkeen.

Sitten tapahtui jotakin odottamatonta. Hän luki kokoomuksen papereita ja järkeili. "Lopulta päätin, etten koskaan liity kokoomukseen."

2000-luvun alussa Suomea hallitsi vasemmistoliitosta kokoomukseen yltänyt sateenkaarihallitus, jota johtivat demarien puheenjohtaja, pääministeri **Paavo Lipponen** ja kokoomuksen puheenjohtaja, valtiovarainministeri **Sauli Niinistö**.

Suomesta oli tullut vuonna 1995 EU:n jäsen, ja euro otettiin käyttöön vuoden 2002 alussa. Suomessa, ja varsinkin kokoomuksessa, vallitsi eurohuuma. Vihdoinkin Suomi oli päässyt länteen ja EU:n kaikkiin ytimiin, niin kuin silloin sanottiin.

"En hyväksynyt sitä linjaa, ja minusta tuli poliittisesti koditon."

Sitten pari samanhenkistä opiskelukaveria houkutteli Terhon tapaamaan Timo Soinia.

Terho ei ollut aikaisemmin kuullutkaan koko miehestä, ei edes nimeä. Tämä ei ollut ihme, sillä Soini johti perussuomalaista puoluetta, joka

> Harva edes huomasi, että mies Brysselissä vaihtui.

nautti vaaleissa noin yhden prosentin kannatusta. Puolueella oli vain yksi kansanedustaja, pohjalainen nimismies **Raimo Vistbacka**.

"Tapasimme Timon kanssa eduskunnan kahvilassa. Se oli kääntenteke vä tapaaminen."

Sampo Terho innostui Soinista niin paljon, että lähti vuoden 2003 vaaleissa perussuomalaisten kansanedustajaehdokkaaksi.

Yritys oli toivoton ja tulos huono, alle sata pirkanmaalaista äänesti häntä.

Perussuomalaisille ne vaalit merkitsivät kuitenkin läpimurtoa. Timo Soini ja Raimo Vistbacka pääsivät läpi, ja kohuttu nyrkkeilijä **Tony Halme** keräsi Helsingistä peräti 16 000 ääntä.

Siitä alkoi Soinin ja perussuomalaisten vääjäämätön nousu. Terho ei kuitenkaan ollut puolueessa aktiivisesti mukana.

Hän oli edelleen ajoittain työttömänä ja keskitti voimansa kirjoittamiseen. Syntyi kirja kuolemanrangaistuksen historiasta sekä paljon lehtikirjoituksia muun muassa maanpuolustuksesta, maahanmuutosta ja kielikysymyksistä.

Oma elämäntilanne näytti välillä niin toivottamalta, että hän päätti jo lähteä Suomesta ja selvitteli mahdollisuuksia muuttaa Yhdysvaltoihin.

Keväällä 2009 Sampo Terho kuitenkin hyväksyttiin perussuomalaisten ehdokkaaksi EU-vaaleihin.

Puolue oli solminut vaaliliiton kristillisdemokraattien kanssa, ja Timo Soini oli yllättäen päättänyt lähteä itse ehdokkaaksi. Soini ilmoitti, että aikoisi olla Euroopan parlamentissa vain kaksi vuotta, vuoden 2011 eduskuntavaaleihin asti. Se tarkoitti, että Soinin varamieheksi pääsevä perisi tämän paikan.

Terho mietti, uskaltaisiko panna itsensä likoon. Hän puhui asiasta sukulaistenkin kanssa. Mieti nyt sitä puoluetta, suku kauhisteli.

Vihdoin hän oli saanut työpaikan Maanpuolustuskorkeakoulussa tutkijana ja oli vakiinnuttamassa asemaansa lehtikirjoittajana ja yhteiskuntakelpoisena kansalaisena.

Terho päätti ottaa riskin. Hän kävi 5 000 euron "sissikampanjan" pääasiassa netissä ja sai 9 000 ääntä. Se riitti: Terhosta tuli Soinin varamies.

Ratkaiseva tuki tuli **Jussi Halla-aholta**, jota Soini ei ollut päästänyt euroehdokkaaksi. Halla-aho suositteli blogissaan Terhon äänestämistä.

Vaalipäivän jälkeisenä aamuna Sampo Terho heräsi aikaisin kellon soittoon. Sotaharjoitukset!

"Luulin, että olin nähnyt unta. Niin uskomattomalta se vaalimenestys tuntui."

Vielä uskomattomampaa oli edessä, kun perussuomalaisten kannatus alkoi keväästä 2009 vain nousta. Gallup gallupilta numerot paranivat.

Soini osasi vetää oikeasta narusta. "Missä EU, siellä ongelma" -huudahdus sai lisää puhtia, kun Suomi joutui lainoittamaan Kreikkaa, Irlantia. Juuri vaalien alla vielä Portugalikin pyysi apua.

Ja niin: "Tuli iso jytky!"

Perussuomalaiset sai viime huhtikuun eduskuntavaaleissa 39 kansanedustajaa. Se on Suomen lähihistorian suurin vaalivoitto.

Pienestä ja rahattomasta puolueesta oli tullut eduskunnan kolmanneksi suurin ryhmä, jota kaikki aluksi halusivat hallitukseen. Ikuisesti kritisoitua puoluetukeakin tuli miljoonia euroja. Puolue sai myös runsaasti uutta väkeä. Valtaosa kansanedustajistakin oli puolueessa uusia jäseniä.

Kevään voiton huumassa jäi lähes huomaamatta, että puolueen mies Brysselissä vaihtui Soinista Terhoon.

Sampo Terho on nyt harjoitellut puoli vuotta Brysselissä. Hän on työstään innostunut ja arvelee, että pyrkii parlamentiin uudestaan vuoden 2014 EU-vaaleissa. "Tiedä sitten, onko koko unionia silloin edes olemassa", Terho tuhahtaa.

Euroopan unioni ja euro ovat historiansa pahimmassa kriisissä, ja jopa niiden hajoamista pidetään mahdollisena.

Mutta voi käydä myös toisin: EU:sta kehittyy tiukka liittovaltio. "Euroopan yhdysvalloissa" valtaa keskitettäisiin entistä enemmän Brysseliin.

Terho näkee vaaran merkkejä. Liittovaltion ajajat saavat hädän varjolla läpi sellaisia hankkeita, joita ei normaalioloissa hyväksyttäisi. Jäsenvaltiot suostuvat nyt melkein mihin vain.

"Olemme tänä syksynä viimeisellä rajalla. Suomessa keskustelua hyssytellään, koska ➔

kaikki tietävät, etteivät suomalaiset hyväksyisi liittovaltioon siirtymistä. Liittovaltio ei saa tulla kuin varas yöllä, vaan siitä pitää puhua."

Terho moittii pimittämisestä **Jyrki Kataisen** kuuden puolueen hallitusta. Hallituspohja on se sama vasemmistoliitosta kokoomukseen ulottuva konsensuspohja, joka sai Lipposen ja Niinistön aikaan Sampo Terhon hylkäämään kokoomuksen.

Kun Terho maalaa kauhukuvia liittovaltiosta, lempiaiheestaan, on pakko verrata häntä Soiniin.

Olisiko hänessä ainesta seuraajaksi myös puoluejohtajana, jos se paikka joskus vapautuisi?

Minkä hän retoriikassa Soinille häviää, sen korvaa parempi asiaosaaminen. Terho jaksaa ja viitsii paneutua pieniinkin yksityiskohtiin, jotka eivät Soinia enää jaksa niin kiinnostaa.

Yhteistä on vahva paatos, jos he pääsevät puhumaan Suomen asiasta. Puhuessaan molemmat lähes liikuttuvat omista sanoistaan.

Niin käy Sampo Terholle, kun häneltä kysyy: mistä haaveilet?

"Suomen itsenäisyyden säilymisestä, hyvinvoivasta isänmaasta, joka pitää kiinni perinteistään kansainvälisessä maailmassa yhteistyötä tehden. Sitähän minäkin teen ammatikseni."

"Haaveilen, että saan olla osa sitä, suomalaisuuden toteen elämistä ja tekemistä."

Mitä se suomalaisuus oikein on?

"Suomalaisuudesta ei ole yhtä muottia. Minä näen sen niin, että se on jotain, mikä on sydämessä, omissa arvoissa ja unelmissa. Jokainen, joka haluaa osallistua tähän isänmaan rakentamisprojektiin, on aina tervetullut. Suomalaisuuden sisällöstä ja merkityksestä pitäisi puhua enemmän ja esittää erilaisia näkemyksiä."

"Toivon, että suomalaisuuden projekti kasvaisi ja keräisi ihmisiä. Se olisi meitä yhdistävä tekijä ja olisi vielä isompi tekijä kuin puoluepolitiikka."

Perussuomalaiset ei kasvanut suureksi puolueeksi itsekseen. Esimerkiksi keskustalta se otti äänestäjät ja kokoomukselta aatteen.

Keskusta on viime vuosikymmenet pyrkinyt maalta kaupunkiin. Siksi se vaihtoi nimensäkin Maaliasliitosta ensin Keskustapuolueeksi ja sitten Suomen keskustaksi. Puolueen puheenjohtajana on nyt nuori, kaunis, koulutettu, moderni nainen, mutta edes se ei ole auttanut. Keskustan kannatus kaupungeissa on jäänyt vähäiseksi.

Perussuomalaisilta kaupungistuminen on sen sijaan onnistunut. Entinen Suomen Maaseudun Puolue keräsi viime vaaleissa kaupungeista suunnilleen saman verran ääniä kuin maaseudulta.

Kirjoituksen alussa mainitussa kyselytutkimuksessa kysyttiin eri puolueiden kannattajilta myös heidän arvoistaan ja ihanteistaan.

Tutkimuksen teki Taloustutkimuksen tutkimuspäällikkö **Juho Rahkonen**. Hän kirjoittaa *Yhteiskuntapolitiikka*-lehdessä, että "muihin puolueisiin verrattuna perussuomalaisten ja kokoomuslaisten arvoprofiilit ovat silmiinpistävän samanlaiset". Molempien puolueiden kannattajat ovat oikeisto- ja yrittäjähenkisiä, vaikka heidän sosiaalinen ja taloudellinen asemansa on erilainen. Kokoomuksen kannattajat ovat koulutetumpia ja varakkaampia kuin perussuomalaisten tukijat.

Mutta yksi ero puolueiden kannattajien arvoissa kuitenkin on.

"Kuin **Kari Suomalaisen** kypäräpappi silloin ennen! Tällainen kuva tulee väistämättä mieleen, kun perehtyy perussuomalaisten kannattajien arvomaailmaan!", Rahkonen arvioi.

Nuoremmille tiedoksi, että Kari Suomalainen oli Helsingin Sanomien pilapiirtäjä, jolla oli tapana kuvata kokoomus pulleana kypäräpäisenä pappishahmona. Siihen aikaan kokoomukseen yhdistettiin kolme sanaa: koti, uskonto ja isänmaa.

Nyt nuo sanat kuvaavat paljon paremmin perussuomalaisia, ja kaikkein parhaimmin puolueen uutta, nousevaa kykyä. ■

KUNNON KASKO
KAIKENLAISILLE KAAROILLE.

TUTUSTU IF AUTOVAKUUTUKSIIN JA VOITA KOKO PERHEEN MATKA DISNEY·PIXARIN AUTOT 2 -ELOKUVAN MAISEMIIN.

Ifin vakuutusvalikoimasta löydät kattavan turvan kaarallesi vuosimallista riippumatta. Ja jos jotain sattuu, korvauspalvelu sujuu niin kuin pitääkin. Lisätietoa saat numerosta 010 19 19 19 tai lähimmästä Ifistä. Osallistu kilpaan ja voita matka Pariisiin, Lontooseen tai Roomaan. Jaossa myös Autot 2 -elokuvan oheistuotteita. if.fi/autot

if...
Ole huoletta. Me autamme.